

Signers:

Name	Method	Date
Teigene, Trond	BANKID_MOBILE	2020-03-21 11:04 GMT+1
Styve, Vegar	BANKID_MOBILE	2020-03-21 14:16 GMT+1
Kjerpeseth, Jan Erik	BANKID_MOBILE	2020-03-22 11:11 GMT+1
Alvern, Dag	BANKID_MOBILE	2020-03-22 11:17 GMT+1
Gjerde, Bjørn-Erik	BANKID_MOBILE	2020-03-22 15:43 GMT+1
Knudsen, Anne-Grethe	BANKID_MOBILE	2020-03-22 17:12 GMT+1
Langeland, Agnar	BANKID	2020-03-23 09:10 GMT+1
Osa, Stian	BANKID_MOBILE	2020-03-23 09:35 GMT+1
Wiik, John Haldor	BANKID	2020-03-23 10:57 GMT+1
Bergskaug, Geir	BANKID_MOBILE	2020-03-23 15:24 GMT+1
Strand, Pål	BANKID	2020-03-24 08:31 GMT+1
Nordgaard, Hanne	BANKID_MOBILE	2020-03-24 17:13 GMT+1

This document package contains:

- Front page (this page)
- The original document(s)
- The electronic signatures. These are not visible in the document, but are electronically integrated.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity
of the document.

Document ID:
C10AEA79664944BEBBFCC78E1CCDDBA1

Frende Holding AS Årsberetning 2019

Hovedtrekk 2019

Det beste resultatet i Frenedes historie

Årsresultatet er godt, og betydelig bedre enn fjorårets. Det forsikringstekniske resultatet i skadeselskapet er kraftig forbedret og risikoresultatet i livselskapet er det beste i Frenedes historie. Sammen med høy finansavkastning har dette gitt Frende det beste årsresultatet i konsernets historie.

- Bestandspremie i konsernet 31.12.2019 er MNOK 3 086 (2 889), en vekst på 7 %
- Resultat før skatt for året var MNOK 401 (44,1)
- Forsikringsresultat var MNOK 219 (30)
- Finansavkastning brutto var MNOK 264 (25), tilsvarende 6,1 % (0,7 %)
Deler av finansavkastning er allokert til forsikringsresultatet.
- Egenkapitalavkastning for året (ROE) etter skatt var 23,1 % (1,9 %)

Skadeforsikring

- Skadeprosent for egen regning var 77,4 % (81,5 %)
- Kostnadsprosent var 18,8 % (19 %)

Livsforsikring

- Erstatningsandel var 60 % (60 %)
- Kostnadsandel var 127,1 % (126 %)

Milepæler 2019

Beste kundesenter i forsikring
Call Center Dagene

Nytt UX-miljø internt
Satsing på 'inhouse' IT

Bærekraftig oppgjør
Klimaavtrykk i fokus i oppgjør, sanering og gjenoppbygging

Mer tid til kundekontakt
Gode automatiseringsprosesser

Reiseforsikring med terningkast 6
Med gratis medisinsk rådgiving og ny app

Cyber- og garantiforsikring
Etterspurte nye produkter på plass

Norges mest tilfredse forsikringskunder
EPSI Rating 2019

Gi gaven videre
Støtter nyopprettet bærekraftig gavealternativ

Norges beste skadeoppgjør
EPSI Rating 2019

10 milliarder
Forvaltningskapital passert milepæl

Klimanøytral virksomhet
I henhold til FNs klimainitiativ

401 MNOK
Tidens beste årsresultat

Vegar Styve, konsernsjef

Konsernet Frende Forsikring

Konsernet Frende Forsikring har hovedkontor i finanshuset Jonsvoll i Bergen. Morselskapet Frende Holding AS videreutvikler og forvalter eierskapet i de heleide datterselskapene Frende Skadeforsikring AS og Frende Livsforsikring AS. Selskapene ble stiftet 20. juni 2007 og har felles driftsmodell. Frende Holding AS er eid av 15 frittstående sparebanker, jfr. note 20 til regnskapet.

Frende distribuerer gjennom eierbankenes omfattende kontornettverk i sine respektive geografiske nedslagsfelt, franchisetakere med egne salgssentre, og via digital distribusjon gjennom eierbankene, partnere og [frende.no](https://www.frende.no).

Virksomheten i 2019 – styrets beretning

Frende har tatt en posisjon som selskapet som bryr seg litt ekstra om deg, ditt og dine, og selv i et år med krevende tiltak for å bedre skaderesultatene, viser uavhengige undersøkelser at kundetilfredsheten er høy og kundene lojale.

Konsernet har i 2019 hatt fokus på kundeopplevelse, lønnsomhet, vekst og bærekraft. Året totalt har gitt et forsikringsteknisk resultat i skadeselskapet som er betydelig bedre enn fjoråret, og risikoresultatet i livselskapet er det beste i Frendes historie. Sammen med svært god finansavkastning har dette gitt det desidert beste årsresultat i konsernets historie med MNOK 401 (44) før skatt, og en egenkapitalavkastning på 23,2 % (1,9 %).

Utvikling i bestandspremie og markedsandel

Skadeselskapet selger skadeforsikringer til privatmarkedet, i tillegg til næringslivsprodukter primært rettet mot små- og mellomstore bedrifter. Tallene for 2019 viser en premievekst innenfor skadeforsikring på MNOK 118, tilsvarende 6 %.

Ved utgang av året hadde skadeselskapet 150 500 privatkunder og 13 600 bedriftskunder, og et samlet premievolum på MNOK 2 111.

Livselskapet selger personforsikringer til privatmarkedet, i tillegg til næringslivsprodukter innen pensjon og personalforsikring primært rettet mot små- og mellomstore bedrifter. Innenfor livsforsikring var veksten i premieinntekter MNOK 40, en vekst på 7,6 %, til totalt MNOK 568 i bestandspremie eksklusiv sparing.

Livselskapet hadde 123 500 personrisikodekninger ved utgangen av 2019, fordelt på 66 000 kunder.

Motiverte rådgivere gir økt salg

Konsernet har gjennom året styrket fokuset mot distribusjon gjennom eierbankene ved ulike tiltak for å gi rådgiverne en friksjonsfri hverdag, og utarbeidelse av nye konsepter. Opp-læringsprosesser og e-læring er viktige elementer. Et eget konkurrentsammenlignings-system er integrert i rådgivernes salgsverktøy.

Et nytt egenutviklet salgslederkurs for kontorledere i eierbankene styrker filialleders kompetanse som teambygger, salgsleder og -trener, med mål om å skape en bedre proaktivitet.

Frende gjennomførte helårs «gamification» for rådgiverne med det egenutviklede Norge rundt-konseptet også i 2019. Dette er et salgsmotivasjonssystem med fokus på kunnskapsopplæring av selgerne i bank, franchise, partner og på eget kundesenter.

Friendes prosesser for å bevare kunder, sammen med svært tett oppfølging av distributører, er gode grep for å bedre vekst og begrense avgang, både i privat- og bedriftsmarkedet. Friendes kundeavgang er relativt lav, sett opp mot resten av bransjen.

Også på eget kundesenter har Frende rådgivere som bryr seg genuint om kundene. Her måles ikke medarbeiderne på tid og produksjon, slik mange kundesentre tradisjonelt gjør. Konsernet er opptatt av den gode rådgivningen og at kundenes behov blir ivaretatt. Kundesenteret har gjennom året tatt imot 294 000 henvendelser, en økning på over 100 000 henvendelser i året på to år. Selv med stor pågang, får kundesenteret stor anerkjennelse i kundeservicekretser og servicemålinger. Frende ble kåret til Norges beste kundesenter innen forsikring på Call Center Dagene, og fikk en fin pallplassering i Kantars anerkjente undersøkelse under Kundeservicedagene.

Best kundetilfredshet og skadeoppgjør i bransjen

Frende skal styrke kundelojalitet og evne til å absorbere vekst gjennom enkle, skalerbare prosesser med høy kvalitet, og høy grad av automatisering og digital selvbetjening både i privatmarkedet og i bedriftsmarkedet.

Selskapet har alltid levert sterke resultater i kundeundersøkelser. I 2019 har Frende Norges mest tilfredse kunder i forsikring og Norges beste skadeoppgjør, ifølge den landsomfattende bransjemålingen EPSI Rating. Kundene har høye forventninger til Frende, men selskapet leverer ifølge kundene gode forsikringsprodukter, er enkle å komme i kontakt med, har høy produktkvalitet, dekninger og vilkår, og er konkurransedyktige på pris.

Frendekunder som har hatt et skadeoppgjør er de mest tilfredse i bransjen. Forsikringskunder som har hatt en skade i løpet av det siste året er både mer tilfredse og lojale enn kundene som ikke har hatt det. De synes det er enkelt å melde skade, at de får god informasjon underveis, og at serviceinnstilte ansatte har høy kompetanse.

Distribusjon og bestandsvekst i bedriftsmarkedet

Forsikringsbransjen er i rask endring, og må håndtere komplekse problemstillinger som følge av endret kundeferd og et tøffere konkurransebilde. Frende ønsker å ta en tydelig posisjon i bedriftsmarkedet, og har bygget opp et sterkt miljø. Flere av eierbankene har styrket salgskraften gjennom ansettelse av flere bedriftsrådgivere. Salgsårverkene er overført til Frende, men lokalisert i bankene lokalt. Viktige produktområder som garanti-forsikring og cyberforsikring er på plass, og vil bidra til videre vekst.

I bedriftsmarkedet økte skadepremien med i overkant av 10 %, som er noe høyere enn generell markedsvekst. Bakgrunnen for veksten er økt salg, markant lavere avgang i porteføljen og gode prisingstiltak. Frende er også tilfreds med veksten i innskuddspensjon, med en kapitalvekst på 29 %.

5 900 bedrifter har nå pensjonsordningen sin i Frende Livsforsikring.

Det har gjennom 2019 vært en forbedring i erstatningsandel for gruppeliv etter høye utbetalinger i fjor. For risikodekningene tilknyttet innskuddspensjon har det vært en økning

i erstatninger sammenlignet med 2018, som var et veldig bra år på dette området. Risikoresultatet i livselskapet er totalt sett det beste i Frenedes historie.

Innenfor pensjonsområdet har Frende begynt arbeidet med å tilpasse dagens pensjons-system til det nye lovverket for egen pensjonskonto (EPK). Dette er første skritt etter at utvikling av nytt kjernesystem i samarbeid med EVRY ble avsluttet våren 2019.

Mer tid til kundekontakt med automatiseringsprosesser

Gjennom året er kapasiteten på IT- og forretningsutvikling økt vesentlig, noe som legger til rette for økt automatisering, effektivisering, mer fleksible produkter, samt bedre kundetilfredshet og økt salg. Med nye kryssfunksjonelle agile team er det lansert en rekke muligheter som gjør det hendig for kundene å betjene sine løpende forsikringer og skadeoppgjør selv. Betalingsflyt er forbedret, både for private- og bedriftskunder, og flere nye betalingstjenester er under vurdering. Det arbeides kontinuerlig med maskinlæringsprosesser, porteføljekvalitet, nettbutikk-løsningen og frende.no. Det er også etablert ny API-plattform for banker og partnere for å sikre godt integrert digitalt salg.

En av mange viktige strategiske satsinger i Frende, automatisk sviktdetektering, har hatt god effekt gjennom året. Prosjektet sikrer vesentlig økning i avslørt svik, redusert tidsbruk, gode analyser og ikke minst bedre kundeservice.

Frende var først ute med roboter i forsikringsbransjen, og robotiserer kontinuerlig prosesser der mennesker ikke kan bidra med verdiskaping i vesentlig grad. Det ble i 2019 behandlet 336 000 saker som representerer en besparelse på over MNOK 20 og utgjør mer enn 28 årsverk.

Løpende effektivisering og automatisering av oppgjørprosesser har gjennom året gitt god effekt. De digitale medarbeiderne er blant annet involvert i behandling av faktura, e-post, takstgodkjenning og budsjettkontroll.

Robot-teknologien frigjør medarbeidere til å gjøre andre og mer spennende oppgaver, og gir dem mer tid til kundekontakt, noe som gir økt medarbeidertilfredshet.

Etterspurte produkter godt mottatt

Den prisbelønte reiseforsikringen er utvidet med gratis online legehjelp i samarbeid med apptjenesten Eyr. Dette er et rimeligere og godt alternativ til alarmsentralen Falck Global Assistance som frendekundene kan kontakte ved reiseskader i utlandet.

Frende har også lansert et nytt barneforsikringsprodukt som alternativ til barne- og ungdomsforsikringen som i en årrekke har vært blant landets beste i uavhengige tester.

I bedriftsmarkedet er både cyberforsikring og garantiforsikring lansert og godt mottatt.

Samfunnsansvar, bærekraft og klimanøytral virksomhet

Frende bidrar hver dag til samfunnet ved å sikre liv, helse og verdier. Frende skal også være en bidragsyter til et godt og bærekraftig samfunn, og er fra 2019 klimanøytral i henhold til FN sitt klimainitiativ.

Et av de viktigste tiltakene selskapet gjør er skadeforebyggende arbeid. Frende er som første forsikringselskap engasjert i «Kompetansesenter for brann og driftspersonell» på Skøyen i Oslo, som samarbeidspartner og faglig bidragsyter. Senteret har Norges bredeste fagkompetanse på brannsikkerhet og brannforebyggende arbeid samlet på ett sted. Det har fokus på riktig funksjon, dokumentasjon, regelverk og faglig utvikling gjennom hele byggets levetid.

Konsernets klimaavtrykk får daglig høy oppmerksomhet innenfor skadeoppgjør, sanering og gjenoppbygging. Miljøhensyn er et obligatorisk tema for å sikre optimale løsninger på avfallshåndtering, produktvalg og metoder som eksempelvis gjenbruk av materialer. Ved bruk av fjernlogging med sensorer begrenses bilbruk og utslipp, det samme gjør forhåndsbestilling og samkjøring av materialer, forpliktelser om antall el-kjøretøy og testbruk av sykkel i tettbygde strøk.

Frende er Norges første sykkelvennlige forsikringselskap, sertifisert som sykkelvennlig arbeidsplass av Syklistenes Landsforening. Over 50 indikatorer ligger til grunn for sertifiseringen. Med skikkelig sykkelparkering og gode garderober er det ventet at stadig flere velger å bruke sykkelen til jobb året rundt.

Blant andre initiativ de ansatte er engasjert i, er videosamtaler for å redusere flyreiser, færre utskrifter, kildesortering og en aktiv innsats for å redusere matsvinn i personal-

restauranten. Også julegaven var bærekraftig i 2019, da hver enkelt medarbeider fikk velge mottaker av gaven, som var et veldedig digitalt gavekort, og gi gaven videre. De mest populære, blant 53 valgte ideelle formål, var Barnekreftforeningen, WWF Verdens Naturfond, Kirkens Bymisjon, Sykehusklovnene, Dyrebeskyttelsen, Redd Barna og Norsk Luftambulansse. «Gi gaven videre» er et nyopprettet bærekraftig gavealternativ som konsernet helhjertet støtter.

Det ligger en ansvarlig grunntanke til grunn for alle investeringer Frende gjør, og konsernet skal ha et betydelig innslag av bærekraftige og grønne investeringer. Konsernet skal være en aktiv pådriver for å påvirke forvaltningsmiljøene i en mer bærekraftig retning gjennom dialog og tydelige krav. Alle samarbeidende forvaltere skal forplikte seg til å integrere ESG (miljø, sosiale og styringsprinsipper) i sine investeringsanalyser og beslutninger. Det kreves også etisk motiverte retningslinjer for observasjon og utelukkelse av selskaper som gjennom sin virksomhet har negativ effekt på miljø, klima eller samfunnsforhold.

Arbeidet med anti- hvitvasking og terrorfinansiering i Frende har medført en lang rekke tiltak og prosesser for å møte kravene i hvitvaskingsloven og Frenedes konsernpolicy. I alle ledd fra kjøp til oppgjør og avslutning av avtaler. Konsernet ivaretar implementeringen av nødvendige tiltak og prosesser.

Informasjonssikkerhet og personvern

Som forsikringsselskap er Frende avhengig av å kunne behandle personopplysninger og annen sensitiv informasjon på en god og trygg måte. Det arbeides kontinuerlig med sikkerhetstiltak rundt systemer og tjenester.

For å lykkes som digital forsikringsleverandør er konsernet avhengig av spisskompetanse innenfor den nye personvernforordningen. Fra egne rekker er det utgitt en bok om GDPR og behandling av personopplysninger i forsikring. Denne, som Frende, har fokus på løsninger heller enn problemer.

Et godt personvern forutsetter også et løpende forbedringsarbeid. I 2019 har Frende derfor bygget videre på det gode personvernarbeidet er gjort tidligere. Personvernarbeidet har hatt fokus på å sikre etterlevelse av personvernregelverket ved endringer i Frenedes tjenester, systemer og prosesser. Frende vil sikre etterlevelse av regelverket og sørge for at vi på en god måte ivaretar de rettighetene kundene våre, og andre som får sine personopplysninger behandlet av oss, har etter de nye reglene.

Informasjonssikkerhets- og personvernpolicyen er underlagt Frenedes Risikostyringspolicy, hvor den inngår som et element i styringen av compliance-risiko. Policyen omfatter alle foretakene i Frende Forsikring.

Årsregnskapet

Premieinntekter

Frende konsernet hadde i 2019 brutto forfalt premie på MNOK 3 106 (2 913). Forfalt premie omfatter risikopremie fra Skade, risikopremie fra Liv, samt sparepremie på IPS og IBP avtaler i Liv. Opptjent premie for egen regning eks sparepremie var MNOK 2 604 (2 338).

Erstatningskostnader

Erstatningskostnader for egenregning var MNOK 1 819 (1 718), fordelt på MNOK 1 555 (1 422) i betalte skader og MNOK 262 (292) i endring erstatningsavsetning og avsatt premie-reserve for egenregning. I tillegg er det avgitt innskuddsreserver på MNOK 81 (125).

Skadevirksomheten har erstatningskostnader for egen regning på MNOK 1 566,6. Dette gir en skadeprosent for egen regning på 77,4 mot 81,5 i 2018. Brutto skadeprosent er i 2019 76,7 mot 80,5 foregående år.

Totalt er andelen av storskader i 2019 på nivå med fjoråret, sett i forhold til premienivået. Den positive utviklingen i skadeprosent er vesentlig relatert til god utvikling i frekvens-skader. Dette er en effekt av kraftig fokus på tegningsretningslinjer med bedret system-støtte, samt bedret svikdetekteringsverktøy. I tillegg til økt oppmerksomhet på rett prising av risiko.

Erstatningskostnadene for egen regning i Livvirksomheten var MNOK 223. Dette gir en skadeprosent for egen regning på 60 %, som er tilsvarende nivå som i 2018.

Risikoresultat i 2019 er det høyeste i selskapets historie målt i kroner. Gjennom 2019 har det vært en forbedring i forhold til 2018 innenfor det fleste private risikoproduktene, med observert nedgang i skadeprosentene for både uføre og dødsdekninger. For risikodekningene tilknyttet innskuddsbasert pensjon har det vært en økning i erstatninger sammenlignet med 2018, som var et veldig bra år.

Inntekter fra finansielle eiendeler

Frende Forsikrings totale finansinntekter på MNOK 248 (25) refererer seg til avkastning på plassering i aksjefond, renteportefølje og eiendom. Årets avkastning ble 6,1 % (0,7%). Økningen i finansavkastning skyldes de gode finansmarkedene gjennom året, med særlig god utvikling i aksje- og kredittmarkedene.

Konsernet har felles forvaltning av kollektiv portefølje og selskapsportefølje. Konsernets kapitalforvaltning er fokusert på diversifisering og moderat risiko, og anses å ha en profil som er tilnærmet bransjepraksis.

Frende Forsikring har begrensede rentegarantier og finansiell risiko knyttet til kundemidler, slik at konsernets renteresultat i det alt vesentlige tilføres egenkapitalen.

Driftskostnader

Forsikringsrelaterte driftskostnader er på MNOK 654 (644). Kostnadsvekst i 2019 er vesentlig knyttet til økte ressurser for satsing innenfor effektivisering og automatisering av driften, samt utvikling av digitaliserte kundeprosesser.

Resten av den balanseførte verdien på MNOK 9 knyttet til system under utvikling, er nedskrevet i 2019 som følge av avvikling av systemprosjektet.

Det er også tatt ekstraordinære kostnader i forbindelse med endring i distribusjonsstrategi gjennom 2019.

Generelt driftskostnadsnivå er stabilt, kostnadsprosenten i skadevirksomheten er 18,8 % (19 %), mens kostnadsandel i Livvirksomheten ender på 127,1 % (126 %)

Resultat

Resultatet i Frende Forsikring før skatt ble i 2019 MNOK 401 mot MNOK 44 i 2018. Totalresultatet viste et overskudd på MNOK 323 mot MNOK 25 i 2018.

Årets totalresultat i Frende Holding AS før skatt og mottatt konsernbidrag ble et underskudd på MNOK 21 (5).

Det er ikke foreslått utbytte for 2019.

Totalresultat (inklusive mottatt konsernbidrag fra døtre) gir et underskudd på MNOK 0,5 (29).

Balanse

Forvaltningskapitalen i Frende konsernet var ved årsskiftet MNOK 10 255 (8 858), en økning på 15,8 %. Kundeporteføljen utgjør totalt MNOK 5 397 mot MNOK 4 350 i 2018. Herav er investeringsvalgporteføljen MNOK 4 266 (3 327), og kollektivporteføljen MNOK 1 131 (1 023).

Finansielle investeringer i kollektiv og selskapsporteføljen utgjør totalt MNOK 4 879 mot MNOK 4 394 i 2018, tilsvarende 11 % økning fra foregående år.

Konsernets egenkapital utgjorde før avsatt utbytte pr. 31.12.19 MNOK 1 457 mot MNOK 1 334 i balanse pr. 31.12.18, og dette utgjorde 14,2 % av forvaltningskapitalen mot 15,1 % foregående år. Etter avsetning til utbytte for 2019 er egenkapitalen MNOK 1 309.

Frende konsernet gjennomførte i 3. kvartal en kapitalnedsettelse med tilbakebetaling på MNOK 200.

Konsernet har ingen gjeld utover ansvarlig lån, lån eller lånerammer foruten de forpliktelser som følger av selskapets drift og ordinære virksomhet. Som ledd i restrukturering av kapitalen i konsernet, ble det i 2018 tatt opp et ansvarlig lån på MNOK 425 i Frende Holding AS.

Egenkapitalgraden, etter nedskrivning av aksjekapitalen på MNOK 200 i Frende Holding AS, ble i 2019 58 % (64,1 %).

Kontantstrøm

Konsernet har i 2019 en total negativ kontantstrøm inkl. kapitalnedsettelse på MNOK 231 (270). Overskuddslikviditet fra driften plasseres løpende i andre finansielle eiendeler.

Risikoforhold

Som et forsikringsselskap er vi eksponert for en rekke finansielle risikoer. På kort sikt er den største risikoen at de økonomiske tapene vi dekker for våre kunder blir større enn ventet. Deretter kommer risikoen for tap som en følge av uventede svingninger i finansmarkedene. Disse risikoene er styrt gjennom en disiplinert forsikringsstrategi og en moderat investeringsfilosofi.

Vi er også eksponert for en forretningsmessig risiko, der hyppige endringer i markedet, regulatoriske endringer og økt konkurranse gjør det viktig at vi er i stand til å respondere på endringer i omgivelsene. Frende har klart seg godt i konkurransen og satser videre på gode digitale løsninger for å tilfredsstille kundenes økte forventninger. De største forretningsmessige risikoene er nå lønnsomheten innen privatmarkedet i skadeforsikring, og utfordringer knyttet til implementeringen av et nytt livsystem for bedriftssegmentet.

Konsernet har prosesser (ORSA-prosessen) for å vurdere alle risikoer knyttet til virksomheten, bestemme kapitalbehovet og vår evne til å etterleve kapitalkravene. Resultatet av ORSA-prosessen oppsummeres i en egen ORSA-rapport.

Solvensmarginen i Frende Forsikring er 185 %.

Styrets vurdering

Resultatregnskapet og balansen med tilhørende noter gir etter styrets oppfatning fyllestgjørende informasjon om virksomheten og den finansielle stilling i Frende Holding AS og Frende Forsikring i 2019.

I samsvar med regnskapslovens § 3-3 bekrefter styret at forutsetningen om fortsatt drift er til stede, og at det derfor er lagt til grunn ved avleggelse av årsregnskapet.

Personalforhold og arbeidsmiljø

Frende Forsikring har ved utgangen av 2019 275 ansatte, mot 256 i 2018.

Konsernets vurdering er at ambisjonen om å tiltrekke seg motiverte, dyktige og erfarne medarbeidere er innfridd.

Det eksisterer etiske retningslinjer for alle ansatte og tillitsvalgte i Frende Forsikring.

Arbeidsmiljø

Arbeidsmiljøet anses som godt.

I konsernet er det i 2019 registrert et sykefravær på 3,8 %, mot 4,2 % i 2018. Herav utgjør 1 % (3,2 %) langtidsfravær. Det er ikke registrert skader eller ulykker i Frende.

Konsernets virksomhet forurensrer ikke det ytre miljø ut over det som er normalt for den aktivitet konsernet driver.

Likestilling/ diskriminering

Frende tilstreber likebehandling av ansatte og søkere på alle nivåer i konsernet, og å hindre diskriminering uansett kjønn, etnisk tilhørighet, avstamning, hudfarge eller annet. På samme måte skal avlønning gjenspeile stillingsinnhold og kvalifikasjoner, uavhengig av kjønn eller andre forhold.

Ved utgangen av 2019 var kvinneandelen 47 % (46 %) av konsernets ansatte totalt, mens kvinneandelen i datterselskapenes ledelse var 29% (29 %), og 25 % (25 %) i datterselskapenes styrever. Styret i Frende Holding har en kvinneandel på 18 % (25 %).

Styret og ledelse

Styret i Frende Holding AS består av representanter fra seks eierbanker, ytterligere tre aksjonærvalgte medlemmer og to medlemmer valgt av og blant konsernets ansatte.

Fremtidsutsikter

Styret mener at selskapet har et godt fundament for lønnsom vekst. Distribusjonen til eierbankenes kunder har vært vellykket, og her er fortsatt et stort potensial for ytterligere vekst.

Det er gjennom året gjort en rekke gode tiltak for å styrke lønnsomheten innen skadeforsikringsproduktene, og en ser gode effekter i 2019. Det ventes ytterligere effekter av dette i 2020.

Organisasjonen er styrket gjennom fjoråret for å sikre kapasitet og kompetanse til effektivisering og utvikling av smidige kundeprosesser gjennom digitalisering.

Styret vil takke konsernets medarbeidere for stor innsatsvilje, og styret vil også takke samarbeidspartnere, først og fremst i eier- og distribusjonsbankene, for godt samarbeid og god oppslutning også gjennom 2019.

Hendelser etter balansedagen

Global Korona-pandemi har etter balansedagen medført uvanlige og unormale forhold, og økt risiko knyttet til forsikringsteknisk resultat, finansavkastning, gjennomføring av strategiske prosjekter og operasjonell drift.

- Livvirkomheten har økt eksponering mot produktene dødsrisiko, gruppeliv og barne og-ungdomsforsikring. Våre worst case-antakelser her viser et totalt potensielt skadebilde på MNOK 65 før reassurans. Katastrofereassurans dekker 150 MNOK per hendelse, men begrenset innenfor et tidsrom på 1 uke.
- Skadevirkomheten har økt eksponering mot reisevorsikringsproduktet. Det vil komme flere avbestillinger og kostnader som følge av karantener og sykehusopphold i utlandet. Motsatt er hypotesen at en vil få redusert reisevirkomhet som vil kompensere for dette.
- For øvrige produkter i Skade forventer vi reduserte skadekostnader som følge av redusert bruk av bil, og at i nedgangstider er folk mer forsiktig.
- Kombinasjon av global pandemi og markant oljeprisfall har medført unormalt store bevegelser i både aksje og rentemarkedet. Per 17. mars har konsernet Frende et negativt finansresultat på 198 MNOK.
- Solvensmargin faller med dette tapet ca. 20 % i forhold til årsskiftet. Bufferkapital i forhold til regulatoriske minstekrav vil være 680 MNOK.
- Operasjonell drift ivaretas via hjemmekontor og digitale møteplasser. Risiko i forhold til normal drift, ivaretagelse av kunder og fremdrift i pågående prosjekter vil være betydelig redusert som følge av disse digitale løsningene.

Som følge av den ekstraordinære situasjon er årets overskudd i samsvar med Finanstilsynets anbefaling foreslått holdt tilbake, for å styrke den finansielle beredskapen i selskapet.

Disponering av årets resultat

Styret i Frende Holding AS foreslår at årets resultat MNOK -0,5 disponeres slik

Overføring fra annen egenkapital	MNOK 0,5
----------------------------------	----------

Bergen, 23. mars 2020

Jan Erik Kjerpeseth
styreleder

Geir Bergskaug
nestleder

Anne-Grethe Knudsen

Trond Teigene

Agnar Langeland

Pål Strand

Hanne Johansen Nordgaard

John Haldor Wiik

Dag Alvern

Bjørn Erik Gjerde
ansattvalgt

Stian Osa
ansattvalgt

Vegar Styve
konsernsjef

* Årsberetningen er signert elektronisk

Frende Holding konsern

Frende Holding AS		Resultatregnskap		Frende Holding Konsern		
		Beløp i tusen				
2 018	2 019	Noter		Noter	2 019	2 018
			Teknisk regnskap for skadeforsikring			
			Sum premieinntekter for egen regning	1,4	2 024 093	1 849 046
						-
			Sum erstatningskostnader for egen regning	2,4	1 566 580	1 507 363
						-
			<i>Forsikringsrelaterte driftskostnader</i>			
			Salgskostnader	5	200 254	212 316
				5,6,11,1		
			Forsikringsrelaterte adm. Kostnader	8	180 556	138 585
			Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		<u>380 810</u>	<u>350 901</u>
			Resultat av teknisk regnskap i skadeforsikring		<u>76 703</u>	<u>-9 218</u>
			Teknisk regnskap for livsforsikring			
			Sum premieinntekter for egen regning	1,4	1 138 244	941 838
						-
			Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	7	60 516	6 449
			Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen		492 550	-216 212
						-
			Andre forsikringsrelaterte inntekter		13 818	12 929
						-
			Sum erstatninger for egen regning	2,4	273 383	275 306
						-
			Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser kontraktsfastsatte forpliktelser	3	77 303	61 811
			Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	3	938 952	75 753
						-
			<i>Forsikringsrelaterte driftskostnader</i>			
			Salgskostnader	5	101 437	100 541
				5,6,11,1		
			Forsikringsrelaterte adm. kostnader	7	172 086	192 218
			Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		<u>273 523</u>	<u>292 759</u>
			Resultat av teknisk regnskap i livsforsikring		<u>141 968</u>	<u>39 375</u>
			Sum teknisk regnskap		218 671	30 157
			Ikke teknisk regnskap			
35 000	20 000	21	Inntekt fra investering i datterselskap			
			Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen	7	187 204	18 761
-378	-16 757					-
-	-		Andre inntekter			-
4 920	4 035	5	Andre kostnader	5	5 375	4 842
-	-					-
<u>29 702</u>	<u>-793</u>		Resultat av ikke-teknisk regnskap		<u>181 830</u>	<u>13 919</u>
29 702	-793		Resultat før skattekostnad		400 500	44 075
776	-198	16	Skattekostnad	16	78 024	19 405
28 927	-595		Resultat før andre resultatkomponenter		322 476	24 670
			Andre resultatkomponenter			
			Aktuarielle gevinster og tap pensjonsytelser		625	297
-87	158					-
			Skatt på andre resultatkomponenter		-156	-74
22	-40					
<u>28 861</u>	<u>-476</u>		Totalresultat		<u>322 945</u>	<u>24 893</u>

Frende Holding konsern

Frende Holding AS			Balanse		Frende Holding Konsern	
31.12.18	31.12.19	Noter		Noter	43 830	43 465
			EIENDELER			
			Beløp i tusen			
			Immaterielle eiendeler			
			Andre immaterielle eiendeler	11	37 416	48 221
			Sum immaterielle eiendeler		37 416	48 221
			Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
			Investeringer som holdes til forfall	7	627 179	530 804
			Finansielle eiendeler til virkelig verdi			
1 045 000	1 045 000	20	Investering i datterselskap			-
-	-		Aksjefond	7	357 529	310 542
-	-		Obligasjoner og rentefond	7	2 350 197	1 983 042
-	-		Eiendomsfond	7	410 305	322 880
220 114	-		Plasseringsmidler bank	7	3 206	224 066
<u>1 265 114</u>	<u>1 045 000</u>				<u>3 121 237</u>	<u>2 840 530</u>
			Gjenforsikringsandel av forsikringsforpliktelse			
			Gj.forsikring av ikke opptjent bruttopremie		13 335	13 773
			Gj.forsikringsandel av erstatningsavsetning		91 627	127 367
					<u>104 963</u>	<u>141 140</u>
			Fordringer			
			Fordringer i forbindelse med direkte forsikring	8	767 780	726 608
			Fordring i forbindelse med gjenforsikrings - forretninger		39 237	38 228
35 000	55 205	12,21	Fordring konsernselskap			
<u>-</u>	<u>55 205</u>				<u>807 017</u>	<u>764 836</u>
			Andre eiendeler			
			Eiendom	11	11 696	12 343
			Varige driftsmidler	11	3 883	3 851
14 125	14 477		Kasse, bank	17	104 940	114 093
712	958	16	Eiendeler ved skatt	16	-	-
<u>14 837</u>	<u>15 435</u>				<u>120 518</u>	<u>130 287</u>
			Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter			
128	8		Forskuddsbetalte kostnader		39 407	52 111
			Eiendeler i kundeporteføljen Liv			
			Investeringer i kollektivporteføljen			
			Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
			Investeringer som holdes til forfall		203 974	205 933
			Finansielle eiendeler til virkelig verdi			
			Aksjefond	7	107 667	108 211
			Obligasjoner og rentefond	7	696 102	594 827
			Eiendomsfond	7	122 069	112 475
			Plasseringsmidler bank	7	1 057	1 534
					<u>926 895</u>	<u>817 047</u>
			Investeringer i investeringsvalgporteføljen			
			Andre finansielle eiendeler	7	4 266 127	3 327 175
			Sum eiendeler kundeporteføljen Liv		5 396 996	4 350 154
<u>1 280 079</u>	<u>1 115 648</u>		Sum eiendeler		<u>10 254 734</u>	<u>8 858 082</u>

Frende Holding konsern

Frende Holding AS		EGENKAPITAL OG GJELD		Frende Holding Konsern		
31.12.18	31.12.19	Noter	Beløp i tusen	Noter	43 830	43 465
676 000	476 000	20	Innskutt egenkapital	20,22	476 000	676 000
135 676	135 676		Aksjekapital (6.760.000 aksjer pål. kr. 70,41)		80 689	80 689
<u>811 676</u>	<u>611 676</u>		Sum innskutt egenkapital		<u>556 689</u>	<u>756 689</u>
			Opptjent egenkapital			
			<i>Fond</i>			
			-Risikoutjevningssfond		75 567	65 845
			-Avsetning til garantiordningen		87 700	75 300
			-Avsetning til naturskadefondet	13	4 167	-
31 788	31 312		Annen opptjent egenkapital		732 636	435 980,08
<u>31 788</u>	<u>31 312</u>		Sum opptjent egenkapital		<u>900 069</u>	<u>577 125</u>
<u>843 464</u>	<u>642 988</u>	20	Sum egenkapital	20,22, 23	<u>1 456 758</u>	<u>1 333 813</u>
425 000	425 000		Ansvarlig lån	10	425 000	425 000
			Forsikringsmessige avsetninger			
-	-		Forsikringstekniske avsetninger livsforsikring	13	5 322 584	4 283 985
-	-		Forsikringstekniske avsetninger skadeforsikring	13	2 618 465	2 400 904
					<u>7 941 049</u>	<u>6 684 890</u>
			Avsetning for forpliktelse			
9 842	10 830		Pensjonsforpliktelse	18	37 289	35 512
-	-		Gjeld til reassurandør		12 895	73 229
-	-		Utsatt skatt forpliktelse	16	50 058	29 385
-	88		Betalbar skatt	16	79 551	41 940
-	-		Avsatt utbytte		-	-
35 000	35 000		Konsernbidrag ikke betalt		-	-
800	589	14	Annen gjeld	14	186 224	180 067
<u>45 642</u>	<u>46 507</u>				<u>366 017</u>	<u>360 132</u>
			Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter			
973	1 152		Andre påløpte kostnader	15	65 910	54 247
<u>1 315 079</u>	<u>1 115 648</u>		Sum egenkapital og gjeld		<u>10 254 734</u>	<u>8 858 082</u>

* Årsregnskap signeres elektronisk.

Bergen, 23. mars 2020

Jan Erik Kjerpeseth
Styreleder

Geir Bergskaug
nesteleder

Anne-Grethe Knudsen

Trond Teigene

Agnar Langeland

Pål Strand

Hanne Johansen Nordgaard

John Haldor Wiik

Dag Alvern

Bjørn Erik Gjerde
ansattvalg

Stian Osa
ansattvalg

Vegar Styve
Konsernsjef

Frende Holding konsern

Endring i egenkapital	Aksjekapital	Overkursfond	Risiko- utjevningssfond	Avsetning til garantiordning	Naturskadefond	Opptjent egenkapital	Sum
Egenkapital pr 01.01.2018	676 000	80 689	59 232	67 000	-	426 000	1 308 920
Endring garantiordningen	-	-	-	8 300	-	-8 300	-
Endring risikoutjevningssfond	-	-	6 613	-	-	-6 613	-
Periodens disponering opptjent egenkapital	-	-	-	-	-	24 893	24 893
Avsatt utbytte	-	-	-	-	-	-	-
Egenkapital pr. 31.12.18	676 000	80 689	65 845	75 300		435 980	1 333 813
Egenkapital pr 01.01.2019	676 000	80 689	65 845	75 300		435 980	1 333 813
Kapitalnedsettelse	-200 000	-	-	-	-	-	-200 000
Endring garantiordningen	-	-	-	12 400	-	-12 400	-
Endring naturskadefond	-	-	-	-	4 167	-4 167	-
Risikoutjevningssfond, årets endring	-	-	9 722	-	-	-9 722	-
Periodens disponering opptjent egenkapital	-	-	-	-	-	322 945	322 945
Avsatt utbytte	-	-	-	-	-	-	-
Egenkapital pr. 31.12.19	476 000	80 689	75 567	87 700	4 167	732 636	1 456 758

Frende Holding AS

	Aksjekapital	Overkursfond	Opptjent egenkapital	Sum
Egenkapital pr 01.01.19	676 000	135 676	31 788	843 464
Kapitalnedsettelse	-200 000	-	-	-200 000
Årets resultat	-	-	-476	-476
Avsatt utbytte	-	-	-	-
Egenkapital pr 31.12.19	476 000	135 676	31 313	642 988

Frende Holding konsern

I tusen

Frende Holding		Kontantstrøm	Frende Holding konsern	
31.12.2018	31.12.2019		31.12.2019	31.12.2018
		<i>Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter</i>		
-	-	Netto innbetalt til premier	2 779 922	2 629 014
-	-	Netto kontantstrøm reassuranse	-47 533	-58 351
34 622	-16 757	Finansinntekter	110 140	100 442
-	-	Andre inntekter	13 818	13 007
-	-	Andre kostnader	1 339	-
-	-	Utbetalte erstatninger	1 681 554	1 569 911
-4 820	3 005	Forsikringsrelaterte driftskostnader	595 680	479 105
-	-	Betalt skatt	19 896	54 410
39 442	-19 762	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	557 877	580 685
		<i>Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter</i>		
235 000	-	Netto investert i aksjer datterselskap	-	-
-	-	Nettoinvestert i finansielle eiendeler	568 728	629 485
-	-	Netto investert i driftsmidler	2 158	6 522
-	-	Netto investert i immaterielle eiendeler	17 479	34 368
-235 000	-	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-588 366	-670 375
		<i>Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter</i>		
425 000	-	Ansvarlig lån	-	425 000
-	-	Mottatt utbytte	-	-
-	200 000	Kapitalnedsettelse	-200 000	-65 000
425 000	-200 000	Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-200 000	360 000
229 442	-219 762	Netto likviditetsendring	-230 489	270 310
4 797	234 239	Likviditetsbeholdning 01.01.	339 693	69 383
234 239	14 477	Likviditetsbeholdning 31.12.	109 203	339 693

Regnskapsprinsipper

Generelt

Regnskapet for Frende Holding AS er avlagt i samsvar med Lov om årsregnskap, Forskrift om årsregnskap for skadeforsikringsforetak, Forskrift om årsregnskap for livsforsikringsforetak, samt gjeldende regnskapsstandarder.

Det er utarbeidet sammenligningstall i notene i den grad sammenlignbare tall er tilgjengelig og det anses hensiktsmessig.

Konsolideringsprinsipper

Konsernregnskapet omfatter Frende Holding AS, samt Frende Skadeforsikring AS og Frende Livsforsikring AS som eies 100 % av Frende Holding AS.

Aksjer i datterselskapene, vesentlige transaksjoner mellom selskapene og mellomværende mellom selskapene i konsernet er eliminert i konsernregnskapet.

Endring i regnskapsprinsipper/ omarbeiding sammenligningstall

Det er ikke implementert nye regnskapsstandarder i 2019 som har vesentlig betydning for regnskapet.

Innregning av inntekter og kostnader

Grunnleggende regnskapsprinsipper legges til grunn slik at inntekter resultatføres når de er opptjent, og utgifter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt. Beste estimat legges til grunn ved usikkerhet, basert på tilgjengelig informasjon ved balansetidspunktet.

Premieinntekter

Forfalt brutto premie i skadeforsikring omfatter all premie for forsikringsavtaler med påbegynt forsikringsperiode før regnskapsårets avslutning. Den forfalte premien periodiseres pro rata, og forfalt premie som vedrører neste år føres som "endring i avsetning ikke opptjent brutto-premie".

Avgitt gjenforsikringspremie omfatter reassurandørenes andel av forfalt brutto premie. Gjenforsikringspremien periodiseres i samme forhold som opptjent brutto premie, og føres som "endring gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie".

Forfalt brutto premie i livsforsikring omfatter all premie for forsikringsavtaler med påbegynt forsikringsperiode før regnskapsårets avslutning. Premie omfatter både sparedel og risikodel. Periodisering av opptjent premie ivaretas ved avsetning til premiereserve i forsikringsfondet.

Overføring av premiereserve (flytting) i livsforsikring

Flytting kommer frem av regnskapslinjene "Overføring av premiereserve fra andre forsikrings-selskaper". Innregning i resultatet skjer ved overføring av risiko, - på samme tidspunkt reduseres/ økes premiereserven i forsikringsfondet tilsvarende.

Erstatningskostnader

Erstatningskostnader omfatter alle erstatningsbeløp som er betalt til forsikringstaker i regnskapsperioden, i tillegg til endring i avsetning for meldte ikke oppgjorte skader (RBNS) og inntrufne, men ikke meldte skader (IBNR).

Brutto betalte erstatninger omfatter betalte erstatninger til forsikringstaker inkl. skadebehandlingskostnader som honorar ved ekstern takst og advokater, med fradrag for mottatte regressinnbetalinger.

Klassifisering og verddivurdering

Finansielle eiendeler

Finansielle eiendeler innregnes i balansen når selskapet blir part i instrumentets kontraktmessige betingelser. Alminnelige kjøp og salg av finansielle instrumenter er regnskapsført på transaksjonsdagen. Alle finansielle instrumenter som ikke inngår i kategorien til virkelig verdi over resultatet, innregnes første gang til virkelig verdi med tillegg av de transaksjonsutgiftene som er direkte henførbare til anskaffelsen eller utstedelsen av den finansielle eiendelen. Finansielle instrumenter i kategorien virkelig verdi med verdiendringer over resultatet innregnes uten hensyn til transaksjonskostnader.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktmessige rettene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen utløper, eller når foretaket overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all, eller tilnærmet all, risiko og fortjenestemuligheter knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

Frende Holding konsern har finansielle eiendeler klassifiseres følgende kategorier etter IAS 39:

- Til virkelig verdi over resultatet
- Utlån og fordringer

Til virkelig verdi over resultatet

Et finansielt instrument klassifiseres som til virkelig verdi over resultatet dersom det ved første gangsinnregning er øremerket til dette, eller holdes for omsetning. Selskapet har en investeringsportefølje som er øremerket til virkelig verdi ved førstegangsinnregning, og som løpende styres og måles til virkelig verdi. Dette er i tråd med styrets godkjente risiko- og investeringsstrategi og informasjon basert på virkelig verdi rapporteres regelmessig til ledelsen og styret.

Instrumentene måles til virkelig verdi, og endringer i verdien innregnes i resultatet.

Utlån og fordringer

Utlån og fordringer er ikke-derivative finansielle eiendeler med betalinger som er faste, eller lar seg fastsette og som ikke blir notert i et aktivt marked. Obligasjoner holdt til forfall er klassifisert som utlån og fordringer, og måles til amortisert kost etter effektiv rentes metode. Utlån og fordringer måles til amortisert kost etter effektiv rentes metode.

Virkelig verdi

Virkelig verdi er det beløp en eiendel kan omsettes for eller en forpliktelse gjøres opp med i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte, frivillige parter. For finansielle eiendeler som er notert på børs eller annen regulert markedsplass, settes virkelig verdi til kjøpskurs siste handelsdag frem til og med balansedagen. For en eiendel som skal avhendes, eller en forpliktelse som innehas, settes virkelig verdi til salgskurs.

Finansielle instrumenter innregnet til virkelig verdi i konsernet er i det alt vesentlige instrument som er notert i et aktivt marked.

Amortisert kost

Etter førstegangsinnregning måles investeringer i kategoriene utlån og fordringer og finansielle forpliktelser som ikke måles til virkelig verdi til amortisert kost ved hjelp av effektiv rentes metode. Ved beregning av effektiv rente estimeres fremtidige kontantstrømmer, og alle kontraktsmessige vilkår ved det finansielle instrumentet tas i betraktning. Honorarer betalt eller mottatt mellom partene i kontrakten og transaksjonskostnader som kan henføres direkte til transaksjonen, inngår som en komponent ved fastsettelsen av den effektive renten.

Verdifall

For finansielle eiendeler som ikke måles til virkelig verdi, foretas det på balansedagen en vurdering av hvorvidt det finnes objektive indikatorer for verdifall av den enkelte finansielle eiendel eller en gruppe av ensartede finansielle eiendeler. Ved vurderingen av om det foreligger verdifall legges det vekt på hvorvidt utsteder har vesentlige finansielle vanskeligheter, om det foreligger kontraktsbrudd, herunder mislighold, om det er sannsynlig at utsteder går konkurs, om det ikke lenger finnes et aktivt marked for eiendelen på grunn av finansielle vanskeligheter eller om det observeres målbar nedgang i forventet kontantstrøm fra en gruppe finansielle eiendeler. Nedskrivningen beregnes ved å sammenligne ny forventet kontantstrøm med opprinnelig kontantstrøm diskontert med henholdsvis opprinnelig effektiv rente (for eiendeler med fast rente) eller med effektiv rente på måletidspunktet (for eiendeler med flytende rente).

Tap for verdifall reverseres dersom reverseringen objektivt kan knyttes til hendelse som finner sted etter at tapet ble innregnet.

IT systemer og programvare

Kjøpt programvare er balanseført til anskaffelseskost inkludert direkte eksterne kostnader for å sette programvaren klar til bruk. Kjøpt programvare tilpasset virksomheten er klassifisert som immateriell eiendel. Balanseført IT system avskrives fra ferdigstillelsesdato lineært over antatt økonomisk levetid. Om virkelig verdi av eiendelen faller under bokført verdi og verdifallet ikke forventes å være forbigående, nedskrives driftsmidlet tilsvarende verdifallet. Nedskrivning reverseres om grunnlaget for nedskrivning ikke lenger er til stede. Vurdering av systemene er gjort mot endringer i økonomiske, teknologiske, og interne rammebetingelser som tilsier at verdi ikke lenger er til stede.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler er klassifisert som andre eiendeler i balansen. Driftsmidlene er vurdert til anskaffelseskost og avskrives lineært over antatt økonomisk levetid. Om virkelig verdi av

et driftsmiddel faller under bokført verdi og verdifallet ikke forventes å være forbigående, nedskrives driftsmidlet tilsvarende verdifallet. Nedskrivning reverseres om grunnlaget for nedskrivning ikke lenger er til stede.

Eierbenyttet eiendom

Konsernet eier tre fritidseiendommer på Geilo som brukes til firmahytter. Eiendommene er innregnet og måles i samsvar med verdireguleringsmodellen i IAS 16. Eiendommene er balanseført til anskaffelseskost og avskrives over forventet levetid.

Forsikringsmessige avsetninger

Avsetning for ikke opptjent premie i skadeforsikring er avsetning for ikke opptjent andel av brutto forfalt premie på forsikringskontrakter der forsikringsperioden er påbegynt ved regnskapsårets slutt..

Premiereserve i livsforsikring utgjør kontantverdien av selskapets forsikringsforpliktelser i henhold til de enkelte forsikringsavtaler. Dette tilsvarer summen av de beløp som er ført på forsikringstakernes konti, samt avsatte premiereserver (ikke opptjent premie) på rene risikodekninger.

Erstatningsavsetning er avsetning relatert til skadetilfeller som er inntruffet før balansedagen, men ikke ferdig oppgjort. Dette inkluderer både meldte skader (RBNS) og skader som er inntruffet, men ikke meldt (IBNR).

Det foretas individuell skadereservering for alle meldte skader, og avsetningen omfatter forventet utbetaling til forsikringstaker inkl. skadebehandlingskostnader.

Avsetning for inntrufne, ikke meldte skader (IBNR) foretas ved hjelp av statistiske metoder. Grunnet lavt skadetall og kort historikk er det ved avsetningsberegning også benyttet en premiefaktor i forhold til opptjent premie.

Kursreguleringsfond

Kursreguleringsfondet er definert i norsk forsikringslovgivning, og er knyttet til premiereserven sin andel av kollektivporteføljen som et ufordelt, felles kundefond.

Kursreguleringsfondet tilsvarer urealiserte gevinster på finansielle eiendeler knyttet til premiereserven sin andel av den kollektive porteføljen.

Tilleggsavsetning

Tilleggsavsetning er tildelt avtaler kundeavtaler med premiereserve, og kan anvendes til å dekke avkastningsunderskudd basert på avkastning på premiereserven sin andel av kollektiv porteføljen i intervallet null opp til beregningsrenten. En eventuell negativ finansavkastning må dekkes av foretakets egenkapital.

Annen opptjent egenkapital

Naturskadefondet i skadeforsikring kan kun benyttes til erstatninger etter naturskader. Til fondet avsettes differansen mellom årets opptjente naturskadepremie og påløpte erstatninger

som dekkes av denne ordningen.

Avsetning til garantiordningen i skadeforsikring er avsetning for å dekke ansvar mot sikringsordningen som skal bidra til å sikre utbetaling av krav som følger av avtale om direkte skadeforsikring. Det maksimale ansvaret utgjør 1,5 % av summen av selskapets opptjente bruttopremie for skadeforsikringsavtaler som omfattes av garantiordningen.

Risikoutjevningfondet i livsforsikring kan bare benyttes til å styrke avsetningen til premiereserve som gjelder risiko knyttet til person. Risikoutjevningfond i balansen tilsvarer halvparten av årets samlede overskudd på risikoresultat frigjort ved reaktivering.

Risikoutjevningfondet er balanseført brutto.

Pensjoner

Selskapet har innskuddspensjon for alle ansatte. Premie kostnadsføres løpende, og selskapet har ingen forpliktelse utover kostnadsført beløp.

I tillegg har selskapet pensjonsforpliktelse overfor enkelte arbeidstakere via en usikret driftsordning. Pensjonsforpliktelse knyttet til disse ordningene er beregnet i samsvar med IAS19R, ved at nåverdi av beregnede forpliktelser er beregnet med utgangspunkt i tid i ordningen, forventet lønnsvekst og årlig regulering av pensjonsutbetalingene. Diskonteringsrente ved beregning av nåverdien er i samsvar med oppdaterte økonomiske forutsetninger. Endringer i forpliktelsen som skyldes endringer og avvik mot beregningsforutsetningene (estimatavvik) bokføres over resultatet under andre resultatkomponenter. Periodens netto pensjonskostnad består av årets påløpte pensjonsrettigheter, rentekostnader på pensjonsforpliktelsene samt justering for eventuelle planendringer.

Skatt

Resultatført skattekostnad består av betalbar skatt og årets endring i utsatt skatt. Utsatt skatt beregnes med 25 % av midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reverseres i samme periode er utlignet og nettoført.

Utsatt skattefordel er balanseført ut ifra forventning om skattepliktig inntekt gjennom inn-tjening i fremtidige år.

Bruk av estimater

Utarbeidelse av regnskapet i samsvar med årsregnskapsforskriften for forsikrings-selskaper, og bruk av gjeldende regnskapsprinsipper innebærer at ledelsen må foreta vurderinger, utarbeide estimater og anvende forutsetninger som påvirker balanseført verdi av eiendeler og forpliktelser.

Estimatene baseres på historiske data, vurdering av egen portefølje, forventninger til fremtiden og andre faktorer som er vurdert å være forsvarlig basert på underliggende forhold. Estimater og tilhørende forutsetninger blir gjennomgått regelmessig. Endringer i estimater innregnes i den perioden estimatene endres. Det vil naturlig være usikkerhet knyttet til slike estimater og endring i forutsetninger vil medføre endring i estimater påfølgende regnskapsår.

Forsikringstekniske avsetninger

Det er knyttet størst usikkerhet til avsetning for skader inntruffet, men ikke rapportert (IBNR). Avsetningen er basert på statistisk modell utarbeidet på grunnlag av erfaringstall og porteføljens utvikling. Det vil være risiko til fastsettelse av estimater beregnet på grunnlag av disse modellene.

Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler

Ved indikasjon på verdifall foretas det nedskrivningstest for å kontrollere om bokført verdi for driftsmidler og immaterielle eiendeler er til stede.

Noter til årsregnskapet

I tusen	31.12.19			31.12.18		
	Premier Skade-forsikring	Premier Livs-forsikring	Konsern	Premier Skade-forsikring	Premier Livs-forsikring	Konsern
Note 1 Premieinntekter for egen regning						
Forfalt bruttopremie	2 101 663	1 004 111	3 105 775	1 979 726	933 343	2 913 069
- Avgitt gjenforsikringspremie	-26 636	-1 292	-27 928	-39 062	-51 000	-90 062
Endring i avsetning for ikke opptjent bruttopremie	-50 497	-	-50 497	-93 035	-	-93 035
- Endring i gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie	-437	-	-437	1 416	-	1 416
Overført premiereserve fra andre	-	135 425	135 425	-	59 496	59 496
<i>Sum premieinntekter for egen regning</i>	<u>2 024 093</u>	<u>1 138 244</u>	<u>3 162 337</u>	<u>1 849 046</u>	<u>941 838</u>	<u>2 790 884</u>
Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen		60 516	60 516		6 449	6 449
Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen		492 550	492 550		-216 212	-216 212
Note 2 Erstatninger for egen regning						
Brutto betalte erstatninger	1 408 087	165 028	1 573 115	1 310 366	130 479	1 440 845
-Gjenforsikringsandel av betalte erstatninger	-3 193	-15 049	-18 243	-2 556	-15 330	-17 886
Brutto endringer i erstatningsavsetninger	165 896	17	165 912	198 700	46 171	244 870
- Endring i gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetninger	-4 210	39 949	35 739	854	-15 079	-14 226
Overføring av premiereserve til andre	-	83 439	83 439	-	129 066	129 066
<i>Sum erstatningskostnader for egen regning</i>	<u>1 566 580</u>	<u>273 383</u>	<u>1 839 964</u>	<u>1 507 363</u>	<u>275 306</u>	<u>1 782 669</u>
Note 3 Endring i forsikringsmessige avsetninger						
Endring premiereserve		82 678	82 678	-	70 781	70 781
Endring gjenforsikringsandel av premiereserven		-22 327	-22 327	-	-9 962	-9 962
Endring i andre tekniske avsetninger		3 533	3 533	-	3 391	3 391
Endring kursreguleringsfond		6 880	6 880	-	-	-
Endring tilleggsavsetning		6 539	6 539	-	-2 398	-2 398
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser		<u>77 303</u>	<u>77 303</u>		<u>61 811</u>	<u>61 811</u>
Avsetning i livsforsikring med investeringsvalg		938 952	938 952		75 753	75 753
<i>Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser</i>	-	<u>1 016 255</u>	<u>1 016 255</u>	-	<u>199 376</u>	<u>199 376</u>

Noter til årsregnskapet

I tusen

Note 4 Premieinntekter og erstatningskostnader Skadeforsikring

	Forsikring mot inntekts- tap	Yrkes- skadeforsi- kring	Motorvogn- forsikring trafikk	Mototvogn- forsikring - øvrige	Forsikring mot brann og annen skade på eiendom	Ansvars- forsikring	Assistanse- forsikring	Forsikring mot diverse økonomisk tap	Sum
<i>Forfalt premie</i>									
Brutto	39 228	49 998	337 885	598 488	890 543	24 865	160 632	25	2 101 663
Gjenforsikringsandel	-337	-429	-3 762	-7 382	-12 079	-277	-1 379	-992	-26 636
For egen regning	38 891	49 569	334 123	591 106	878 464	24 588	159 253	-967	2 075 027
<i>Opptjent premie</i>									
Brutto	36 015	48 444	335 998	587 254	863 676	23 374	156 399	7	2 051 167
Gjenforsikringsandel	-331	-450	-4 358	-6 978	-12 239	-264	-1 466	-987	-27 074
For egen regning	35 683	47 994	331 641	580 276	851 437	23 110	154 933	-980	2 024 093
<i>Inntrufne erstatninger</i>									
Brutto erstatningskostnader	32 988	45 095	241 986	462 982	645 647	27 779	117 507	0	1 573 987
Gjenforsikringsandel	-	-9 039	505	130	937	98	-34	-	-7 403
For egen regning	32 988	36 056	242 491	463 112	646 584	27 877	117 473	0	1 566 580
<i>Erstatningskostnader i året</i>									
Brutto avviklingsresultat	36 220	45 468	254 886	491 283	702 343	26 965	139 000	0	1 696 165
	-3 232	-374	-12 900	-28 301	-56 696	814	-21 493	-	-122 182

Forsikringstekniske avsetninger

	Forsikring mot inntekts- tap	Yrkes- skadeforsi- kring	Motorvogn- forsikring trafikk	Mototvogn- forsikring - øvrige	Forsikring mot brann og annen skade på eiendom	Ansvars- forsikring	Assistanse- forsikring	Forsikring mot diverse økonomisk tap	Natur- skadepool	Sum avsetninge r 31.12.2019
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	18 207	21 168	155 849	273 604	395 554	10 746	74 098	18	20 157	969 401
Brutto erstatningsavsetning	98 374	238 047	455 373	140 622	536 063	60 875	72 117	-	47 593	1 649 064
Sum brutto forsikringsforpliktelseser	116 581	259 215	611 222	414 225	931 617	71 621	146 215	18	67 750	2 618 465

Noter til årsregnskapet

Note 4 Fortsettes fra forrige side

I tusen

Spesifikasjon Livforsikring	Individuell kapitalforsikring	Gruppelivs forsikring	Kollektiv pensjonsforsikring	Individuell rente- og pensjons-	Ulykkesforsikring	Andre skadebransjer	Sum 2019	Sum 2018
Premieinntekter								
Forfalt premie , brutto	194 312	32 150	488 706	197 313	10 902	80 729	1 004 111	933 343
- Avgitte gjenforsikringspremier	-432	-71	-180	-404	-24	-180	-1 292	-51 000
Mottatt premiereserve fra andre	-	-	135 425	-	-	-	135 425	59 496
Sum premieinntekter for egen regning	193 880	32 079	623 950	196 909	10 877	80 550	1 138 244	941 838
Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen								-
Renteinntekter og utbytte mv. på finansielle eiendeler	5 297	890	2 324	4 953	259	1 591	15 313	12 698
Realisert/ urealisert gevinst og tap på investeringer	15 634	2 628	6 860	14 621	764	4 695	45 202	-6 249
Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	20 930	3 518	9 184	19 574	1 023	6 286	60 515	6 449
Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen								-
Verdiendring på investeringer	-	-	484 123	8 428	-	-	492 550	-216 212
Andre forsikringsrelaterte inntekter								-
Provisjonsinntekter	-	-	13 818	-	-	-	13 818	12 929
Erstatninger								-
Utbetalte erstatninger, brutto	51 044	19 329	38 211	28 648	3 184	24 478	164 896	130 479
- Gjenforsikringsandel av utbetalte erstatninger	2	-5 240	-1 633	-1 165	-1 127	-5 885	-15 049	-15 330
Endringer i erstatningsavsetninger, brutto	-14 569	-5 432	1 561	4 122	11	14 324	17	46 171
- Endring av gjenfors.andel av erstatningsavsetninger	288	7 334	14 694	8 129	134	9 370	39 948	-15 079
Overføring av premiereserve til andre	-	-	83 439	-	-	-	83 439	129 066
Sum erstatninger	36 765	15 991	136 272	39 733	2 202	42 288	273 251	275 306
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser-kontraktfastsatte forpliktelser								-
Endring premiereserve, brutto	-	-	12 212	70 465	-	-	82 678	70 781
Endring gjenforsikringsandel av premiereserven	-	-	-12 372	-9 955	-	-	-22 327	-9 962
Endring kursreguleringsfond	-	-	1 421	5 459	-	-	6 880	-
Endring tilleggsavsetning	-	-	1 282	5 257	-	-	6 539	-2 398
Endring andre avsetninger	-	-	551	2 982	-	-	3 533	3 391
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	-	-	3 094	74 208	-	-	77 303	61 811
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser-investeringsvalgportefølje								-
Avsetning i livsforsikring med investeringsvalg	-	-	916 998	22 087	-	-	939 085	75 753
Forsikringsrelaterte driftskostnader								-
Salgskostnader	34 394	1 998	16 231	33 129	1 801	13 884	101 437	100 541
Forsikringsrelaterte adm. Kostnader	42 456	17 429	53 156	43 310	2 053	13 682	172 086	192 218
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader	76 850	19 427	69 387	76 439	3 854	27 566	273 523	292 759
Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen								-
Renteinntekter og utbytte mv. på finansielle eiendeler	1 397	235	613	1 307	68	420	4 040	2 007
Realisert/ urealisert gevinst og tap på investeringer	4 124	693	1 810	3 857	202	1 239	11 925	-988
Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen	5 522	928	2 423	5 164	270	1 658	15 965	1 019
Resultat før skattekostnad	106 736	1 110	7 755	17 624	6 116	18 646	157 987	40 443
Skattekostnad	23 252	242	1 689	3 839	1 332	4 062	34 417	12 489
Resultat før andre resultatkomponenter	83 484	868	6 066	13 784	4 784	14 584	123 569	-26 377
Andre resultatkomponenter netto	14	2	6	12	1	4	38	-
TOTALRESULTAT	83 497	870	6 071	13 797	4 784	14 588	123 608	27 967

2019 tall

Tilgang / avgang

	Dekninger	Avtaler	Avtaler	Dekninger	Dekninger	Dekninger
Antall i tilgang	15 864	46	715	4 247	-	4 716
Antall i avgang	14 017	54	547	3 450	173	2 856

Nytegnet premie pr bransje

18 125	-	49 500	3 600	275
--------	---	--------	-------	-----

2018 tall

Tilgang / avgang

	Dekninger	Avtaler	Avtaler	Dekninger	Dekninger	Dekninger
Antall i tilgang	19 072	62	615	6 671	-	5 089
Antall i avgang	9 622	65	498	3 655	179	2 433

Nytegnet premie pr bransje

19 410	-	38 000	5 500	3 700
--------	---	--------	-------	-------

Noter til årsregnskap

Note 5 Spesifikasjon av forsikringsrelaterede driftskostnader

I tusen	Frende Skadeforsikring		Frende Livsforsikring		Sum Frende Liv og Frende Skade	
	31.12.19	31.12.18	31.12.19	31.12.18	31.12.19	31.12.18
Salgskostnader						
Provisjoner	193 759	205 168	96 182	95 425	289 940	300 593
Reklame og merkekostnader	6 495	7 148	5 255	5 116	11 750	12 264
	<u>200 254</u>	<u>212 316</u>	<u>101 437</u>	<u>100 541</u>	<u>301 690</u>	<u>312 857</u>
Forsikringsrelaterede adm. Kostnader						
Lønn og sosiale kostnader	114 479	89 767	94 998	84 943	209 477	174 710
Lokalkostnader	10 071	7 734	8 967	9 015	19 038	16 749
IT kostnader	48 392	42 712	27 947	31 999	76 339	74 712
Honorarer og leide tjenester	10 627	2 690	13 547	4 349	24 174	7 038
Diverse kontorkostnader	26 887	19 868	12 142	11 980	39 029	31 848
Kostnadsreducerende inntekter	-46 475	-41 567	-	-	-46 475	-41 567
Avskrivninger/nedskrivninger	16 574	17 381	14 484	49 932	31 058	67 313
	<u>180 556</u>	<u>138 585</u>	<u>172 086</u>	<u>192 218</u>	<u>352 642</u>	<u>330 803</u>
Sum forsikringsrelaterede adm.kostnader	<u>380 810</u>	<u>350 901</u>	<u>273 523</u>	<u>292 759</u>	<u>654 332</u>	<u>643 660</u>

Frende Holding AS

Andre kostnader	31.12.19	31.12.18
Lønn og sosiale kostnader	1 472	1 567
Styre honorar inkl arbeidsgiveravgift	1 979	2 791
Honorarer og leide tjenester	321	350
Administrative tjenester	111	89
Diverse kontorkostnader	151	124
	<u>4 035</u>	<u>4 920</u>

Herav er det kostnadsført følgende godtgjørelse til revisor: (inkl. mva)

	Frende Holding AS		Frende Skadeforsikring		Frende Livsforsikring		Frende Holding konsern	
	31.12.19	31.12.18	31.12.19	31.12.18	31.12.19	31.12.18	31.12.19	31.12.18
Lovpålagt revisjon	91	106	411	386	611	386	1 112	879
Andre attestasjonstjenester/ internkontroll	-	24	-	-	-	-	-	24
Skatterådgivning	-	-	-	-	-	-	-	-
Andre tjenester utenfor revisjonen	-	-	-	31	91	361	91	392
	<u>91</u>	<u>130</u>	<u>411</u>	<u>417</u>	<u>702</u>	<u>747</u>	<u>1 203</u>	<u>1 295</u>

Konsernet hadde 275 (256) ansatte pr. 31.12.19.

Note 6 Lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte

Selskapsledelse	Lønn	Opptjente pensjonsrettigheter, innbetalt innskuddspensjon	Bonus	Andre godtgjørelser
Vegar Styve, konsernsjef (formelt ansatt i Frende)	2 334	1 082	63	215
Andre ledende ansatte				
Erik Bjordal**	1 622	411	44	203
Eilin Sture Næss**(daglig leder Frende Liv)	1 409	340	38	226
Tor Olav Langeland*(daglig leder Frende Skade)	1 688	477	46	207
Hallvard Natvik*	1 556	423	42	223
Eivind Norderud*(fratrådte 01.10.2019)***	1 957	581	50	232
Anne Therese Vonheim*	1 339	267	36	206

* Formelt ansatt i Frende Skade

**Formelt ansatt i Frende Liv

*** Marius Fredheim konstituert CFO fra 01.10.2019

Frende Skadeforsikring og Frende Livsforsikring (Frende Forsikring) har felles ledergruppe. Konsernsjef er formelt ansatt i Frende Holding.

Vedr. pensjonsforpliktelse i konsernet vises til note 17.

Styret i Frende Holding AS	Honorar fra selskapet	Honorar fra Frende Livsforsikring	Honorar fra Frende Skadeforsikring
Jan Erik Kjerpeseth, styreleder	206		
Geir Bergskaug, nestleder	138		22
Pål Strand	138		
Trond Teigene	138		
Lisbeth Nærø (til 01.06.2019)	55		
Hanne Johansen Nordgaard	138		
Anne-Grethe Knudsen	138	22	
Agnar Langeland	138		
Dag Alvern	138		
John Haldor Wiik	138		
Bjørn-Erik Gjerde	138		22
Stian Osa	138	22	

Informasjon om styrehonorar i note 10 i Frende Skade og note 5 i Frende Liv.

Medlemmer av konsernets risiko og revisjonsutvalg har mottatt kr. 25 000 i honorar i 2019. Medlemmer har i 2019 vært Jan Erik Kjerpeseth, Geir Bergskaug og Anne Grethe Knudsen

Det er ikke gitt lån, forskuddsbetalinger eller sikkerhetsstillelser til ledende ansatte fra Frende holding eller andre selskaper i konsernet.

Noter til årsregnskapet

Note 7 Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet

	31.12.19		31.12.18	
I tusen	Balansført verdi	Virkelig verdi	Balansført verdi	Virkelig verdi
Selskapsporteføljen				
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost				
Investeringer som holdes til forfall	627 179	631 882	530 804	530 513
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
Aksjefondsandeler	357 529	357 529	310 542	310 542
Obligasjoner/ rentefond	2 350 197	2 350 197	1 983 042	1 983 042
Eiendomsfond	410 305	410 305	322 880	322 880
Bankplasseringer				
Plasseringsmidler bank	3 206	3 206	224 066	224 066
Sum finansielle eiendeler til virkelig verdi	<u>3 121 237</u>	<u>3 121 237</u>	<u>2 840 530</u>	<u>2 840 530</u>
Sum finansielle eiendeler selskapsporteføljen	<u>3 748 417</u>	<u>3 753 119</u>	<u>3 371 334</u>	<u>3 371 043</u>
Kollektivporteføljen				
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost				
Investeringer som holdes til forfall	203 974	205 116	205 933	206 343
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet				
Aksjefondsandeler	107 667	107 667	108 211	108 211
Obligasjoner/ rentefond	696 102	696 102	594 827	594 827
Eiendomsfond	122 069	122 069	112 475	112 475
Bankplasseringer				
Plasseringsmidler bank	1 057	1 057	1 534	1 534
Sum finansielle eiendeler til virkelig verdi	<u>926 895</u>	<u>926 895</u>	<u>817 047</u>	<u>817 047</u>
Sum finansielle eiendeler kollektivporteføljen	<u>1 130 869</u>	<u>1 132 010</u>	<u>1 022 980</u>	<u>1 023 390</u>
Sum finansielle eiendeler	<u>4 879 286</u>	<u>4 885 129</u>	<u>4 394 314</u>	<u>4 394 432</u>
Kollektiv/Selskapsporteføljen				
Aksjefond				
Nordea Stabile Aksjer Global	102 959			
Nordea 2 - Global Opp. Eq Fd NOK Hed - BI NOK	71 164			
Aksjefond Storebrand	68 595			
Nordea Nordic Small Cap Growth	42 296			
DNB Teknologi	34 992			
DNB Grønt Norden A	31 920			
Alfred Berg Aktiv C	21 741			
Danske Invest Norske Aksjer Instusjon II	21 650			
Nordea 1 - Emerging Stars Equity Fund BI-NOK	19 570			
Nordea 2 - Stable Emerging Mkt Aksjer Etisk BI-NOK	19 189			
Diverse mindre investeringer	30 888			
Derivater	232			
	<u>465 196</u>			
Pengemarkedsfond / Obl. fond				
Danske Invest Euro High Yield Oblig	31 942			
DNB Low Carbon Credit	117 214			
DNB High Yield	109 792			
DNB Global High Grade	114 344			
DNB Global Credit Short	116 132			
Holberg Kreditt	28 016			
Pareto Global Corportae Bond	53 366			
	<u>570 806</u>			
Eiendomsfond				
Aberdeen Eiendomsfond Norge I	335 870			
Storebrand Eiendomsfond Norge KS	196 554			
	<u>532 424</u>			
Rentepapirer				
Rentepapirer til virkelig verdi	2 479 746			
Rentepapirer til amortisert kost	831 114			
	<u>3 310 859</u>			
Sum finansielle eiendeler	<u>4 879 286</u>			

Noter til årsregnskapet

Note 7 Finansielle eiendeler, forts.

I tusen

Rentepapirer - fordeling per sektor

Sektor	31.12.19
Stat- / statsgaranterte	2,4 %
Boligkredittforetak	20,2 %
Kommune / fylke	9,0 %
Bank / Finans	34,2 %
Industri	34,2 %
Sum	100,0 %

Rentepapirer - fordeling per ratingskategori

Rating	31.12.19
AAA	13,5 %
AA	21,9 %
A	25,7 %
BBB	8,4 %
BB	1,0 %
B	0,6 %
CCC eller lavere	0,1 %
Ikke ratet	28,8 %
Sum	100,0 %

Rentepapirer - 10 største utstedere

Utsteder	31.12.19
Ferde AS	4,2 %
SpareBank 1 Nord Norge	2,9 %
DNB Bank ASA	2,8 %
Eiendoms kreditt AS	2,6 %
Sparebanken Vest	2,6 %
SpareBank 1 Naeringskreditt AS	2,4 %
Santander Consumer Bank AS	2,2 %
Helgeland Boligkreditt AS	2,1 %
Sparebank 1 Oestlandet	2,1 %
Ulstein Kommune	1,9 %
Sum	25,7 %

Balansført verdi er virkelig verdi. Virkelig verdi er fondskurser per 31.12.2019.

Verdsattelsesteknikker finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet

Kategori	Selskaps-portefølje/ Kollektiv-portefølje	Investeringsvalg- portefølje
	31.12.2018	31.12.2018
I	998 827	4 266 127
II	2 516 882	-
III	532 424	-
	<u>4 048 132</u>	<u>4 266 127</u>
I	25 %	100 %
II	62 %	
III	13 %	
	<u>100 %</u>	<u>100 %</u>
I	Kvoterte priser i aktive markeder	
II	Verdsattelsesteknikker (observerbar input)	
III	Verdsattelsesteknikker (ikke observerbar input)	

Netto inntekter finansielle instrumenter

	31.12.19	31.12.18
Renteinntekter bankinnskudd	3 933	1 684
Renter ansvarlig lån	-18 892	-640
	<u>-14 959</u>	<u>1 044</u>
Renter obligasjoner hold til forfall	19 688	16 846
Verdiendring og nedskrivning rentefond/ obligasjoner	51 400	-20 373
Renter på rentefond/ obligasjoner	47 603	32 388
Realisert gevinst rentefond/ obligasjoner	15 600	14 343
Verdiendring aksjefond	75 996	-66 864
Verdiendring eiendomsfond	14 541	13 206
Verdiendring rentederivater	694	-412
Realisert gevinst aksjefond	17 079	18 381
Realisert eiendomsfond	20 145	17 307
Realisert gevinst/tap rentederivater	-67	-656
Sum inntekter fondsandeler	<u>262 679</u>	<u>24 166</u>
Sum inntekter finansielle instrumenter	<u>247 721</u>	<u>25 210</u>
Fordelt i konsernresultatet:		
Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	60 516	6 449
Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen	187 204	18 761
	<u>247 721</u>	<u>25 210</u>

Noter til årsregnskapet

Note 7 Finansielle eiendeler, forts.

I tusen

Investeringsvalgporteføljen

Aksjefond	31.12.19	31.12.18
DNB GLOBAL (I) IBP	80 916	57 204
DNB NORDEN (IV) IBP	36 386	27 221
DNB NORGE (I) IBP	3 271	2 548
HOLBERG GLOBAL IBP	65 452	42 636
HOLBERG NORDEN IBP	34 613	23 494
HOLBERG NORGE IBP	28 142	20 262
HOLBERG RURIK	6 434	5 358
KLP AKSJEGLOBAL INDEKS IV IBP	1 454 762	963 849
KLP AKSJENORGE IBP	7 495	5 531
ODIN EUROPA IBP	344 692	272 725
ODIN NORDEN IBP	23 784	15 961
ODIN NORGE IBP	202 855	163 268
ODIN GLOBAL IBP	13 361	6 716
SKAGEN GLOBAL (IBP)	197 737	151 172
SKAGEN KON-TIKI (IBP)	39 016	34 193
SKAGEN VEKST (IBP)	64 027	51 189
Øvrige fond	12 933	17 504
	<u>2 615 876</u>	<u>1 860 830</u>
Pengemarkedsfond/ Obl. fond		
DNB OBLIGASJON 20 (I) IBP	94 659	88 140
DNB Aktiv Rente	11 809	8 338
HOLBERG LIKVIDITET IBP	20 767	18 653
SKAGEN AVKASTNING (IBP)	66 250	62 876
Øvrige fond	1 919	1 737
	<u>195 404</u>	<u>179 743</u>
Sum Fondsplasseringer	<u>2 811 280</u>	<u>2 040 573</u>
Bankplassering	1 454 847	1 286 601
Totalt investeringsvalgporteføljen	<u>4 266 127</u>	<u>3 327 175</u>

Balansført verdi er virkelig verdi. Virkelig verdi er fondskurser per 31.12.19.

Note 8 Fordringer på forsikringstakere

I tusen	Sum	Ikke forfalt	Under 30 dager	30-60 dager	>60 dager
Fordringer på forsikringstakere	55 669	5 566	34 057	5 854	10 193
Andre fordringer direkte forsikring	-	-	-	-	-
Ikke forfalt, ikke fakturert forsikringspremie	275 994	275 994	-	-	-
Ikke forfalt, fakturert forsikringspremie	436 118	436 118	-	-	-
Sum fordringer forsikringstakere	<u>767 780</u>	<u>717 677</u>	<u>34 057</u>	<u>5 854</u>	<u>10 193</u>

Premie inntektsføres i henhold til hovedforfall, kunden faktureres i samsvar med betalingsavtale.

Ubetalt forsikringspremie > 60 dager går til avgang og avtalen med kunden kanselleres.

Det beregnes korttidspremie til kunden for den tiden selskapet i henhold til loven må stå ansvar for avtalen.

Note 9 Risikostyring

Forsikringsrisiko

Forsikringsrisikoen for den enkelte forsikringskontrakt består av sannsynligheten for at forsikringstilfellet inntreffer og av usikkerheten i størrelsen på utbetalingen.

Forsikringsrisiko styres gjennom avsetninger for fremtidige forventede erstatninger på eksisterende kontrakter, prising av risikoelementet i forsikringspremien, og gjennom reassuranskontrakter.

I tillegg styres risikoen via retningslinjer i forhold til hvilke type risiki som selskapet aksepterer i sin portefølje.

Finansiell risiko

Frende bærer finansiell risiko knyttet til forvaltningen av selskapets investeringsportefølje. Gjennom behandlingen av selskapets kapitalforvaltningsstrategi fastsetter styret rammene for kapitalforvaltningen, inkludert rammer for den strategiske aktivaallokeringen.

Finansiell risiko deles normalt inn i tre hovedkategorier; markedsrisiko, kredittrisiko og likviditetsrisiko. Denne finansielle risikoen styres på aggregert nivå gjennom selskapets kapitalforvaltningsstrategi, og på detaljert nivå gjennom utforming av de enkelte forvaltningsmandater.

Markedsrisiko

Markedsrisiko representerer risiko for at et finansielt instruments virkelige verdi vil svinge på grunn av endringer i markedspriser. Markedsrisiko omfatter tre typer risiko; renterisiko, valutarisiko og annen prisrisiko.

Renterisiko representerer risikoen for at et finansielt instruments virkelige verdi vil svinge på grunn av endringer i markedsrentene. Frende styrer renterisikoen gjennom rammer knyttet til bl.a. porteføljens rentedurasjon. Ved utgangen av 2019 var rentedurasjonen for omløpsporteføljen på 0,8 år.

Valutarisiko representerer risikoen for at virkelig verdi på et finansielt instruments vil svinge som følge av endringer i valutakurser. Frende sikrer det meste av valutarisikoen i porteføljene. Valutaeksponeringen overvåkes til enhver tid, og det foretas valutaskjæringsaksjoner innenfor rammene av selskapets kapitalforvaltningsstrategi.

Annen prisrisiko representerer risikoen for at virkelig verdi på et finansielt instrument vil svinge på grunn av endringer i markedspriser. Aksjerisikoen håndteres bl.a. gjennom en veldiversifisert portefølje av noterte verdipapirer både ift geografi og sektorer.

Kredittrisiko

Kredittrisiko omfatter risikoen for at en part i et finansielt instrument påfører selskapet et finansielt tap ved ikke å kunne innfri en forpliktelse. Kredittrisikoen styres gjennom flere virkemidler som bl.a. rammer knyttet til renteporteføljenes kreditturasjon, øvre grenser for eksponering mot navngitte motparter, rammer knyttet til motpartenes rating, samt krav til diversifisering av porteføljen.

Frende foretar minst årlig, sammen med hovedforvalter, en dyper gjennomgang av de enkelte utstederne. Hver enkelt utsteder blir gjennom dette analysert og klassifisert. Rammene for eksponering mot hver enkelt motpart vurderes så på bakgrunn av denne gjennomgang.

Frende sine direkteeide rentepapirer og globale rentefond består av investeringer der motparten betraktes som investment grade. Ut over dette har Frende ved utgangen av 2019 omlag 6,0 % av den samlede renteporteføljen plassert i fond med investering i nordiske høyrente obligasjoner.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risiko for ikke å ha tilstrekkelig likviditet til å dekke kortsiktig gjeld og løpende drift.

Frende følger likviditetsutviklingen på daglig basis, og har gode prosesser for å sørge for at selskapet til enhver tid har nok likviditet tilgjengelig til å møte sine forpliktelser.

Frende sin investeringsportefølje består utelukkende av likvide papirer og fondsplasseringer som vil realiseres ved et likviditetsbehov.

Selskapets likviditetsstrategi innebærer at det til enhver tid skal være tilgjengelig likvide midler til å møte forpliktelser ved forfall.

Noter til årsregnskapet

Note 9 Risikostyring forts.

Sensitivitet finansielle eiendeler - effekt på markedsverdi

	31.12.19	31.12.18
10% fall i kurs aksjefond	-32 908	-40 917
1% fall i rentenivå	-16 929	-16 005

Skatteeffekt er ikke hensyntatt i oppstillingen.

Sensitivitetsanalysen er gjort kun for selskaps-/ kollektivporteføljen ettersom endringer i rente og kurs på fond i investeringsvalgporteføljen nøytraliseres ved avsetning til kundefond.

Note 10 Ansvarlig lånekapital

Verdipapirnummer	Ticker	Fra Dato	Forfallsdato	Kupong rente	Utestående
NO0010839731	frende	18.12.2018	18.12.2028	4,77 %	425 000

Obligasjonsrenten fastsettes som 3 måned NIBOR +margin. Obligasjonene er uten avdrag.

Formål med obligasjonene er at de skal kvalifisere som basiskapital

Note 11 Varige driftsmidler i konsernet

I tusen	IT utstyr	IT system	Kontor-inventar	Eiendom	Sum
Anskaffelseskost 01.01.19	16 312	330 135	19 125	12 928	378 501
Tilgang	2 158	17 479	-	-	19 638
Avgang	-	-	-	-	-
Akkumulerte nedskrivning	-	60 777	-	-	60 777
Akkumulerte avskrivninger	15 642	249 422	18 071	1 233	284 367
Bokført verdi 31.12.19	<u>2 828</u>	<u>37 416</u>	<u>1 054</u>	<u>11 696</u>	<u>52 994</u>
Årets nedskrivning	-	8 833	-	-	8 833
Årets avskrivning	1 313	19 451	814	648	22 225
Forventet økonomisk levetid	3 år	5 år	5 år	20 år	
Avskrivningssats	33 %	20 %	20 %	5 %	

IT systemer er kjøpte systemer tilpasset virksomheten. Systeminvesteringene er klassifisert som immateriell eiendel i balansen.

Systemene avskrives lineært regnskapsmessig og skattemessig, over antatte økonomiske levetid.

Verdi av kjøpte systemer er vurdert til virkelig verdi ved balansetidspunktet. Som følge av endring i teknologiske og økonomiske rammebetingelser er det foretatt nedskrivning av verdi på aktivert andel av system som er vurdert uten verdi på balansetidspunktet. Rest aktivert knyttet til systemprosjekt under utvikling er nedskrevet i 2019 med MNOK 8,8. Bokført verdi etter nedskrivning vurderes å være reell.

Note 12 Fordring konsern Frende Holding AS

	31.12.19	31.12.18
Konsernbidrag	55 000	35 000
Utbytte	-	-
Andre konsernfordringer	205	-
	<u>55 205</u>	<u>35 000</u>

Note 12 Forsikringstekniske avsetninger

	31.12.19	31.12.18
Forsikringstekniske avsetninger i Skadeforsikring		
Premieavsetn.uopptjent premie	969 401	917 736
Erstatningsavsetning	1 649 064	1 483 168
Sum forsikringsforpliktelser brutto skadeforsikring	<u>2 618 465</u>	<u>2 400 904</u>

Forsikringstekniske avsetninger klassifisert som egenkapital

Avsetning til garantiordningen	87 700	75 300
Avsetning til naturskadefondet	4 167	-
	<u>91 867</u>	<u>75 300</u>

Forsikringsforpliktelser i livsforsikring -

kontraktsfastsatte forpliktelser

Premiereserve	485 361	402 683
Erstatningsavsetning	7 640	526 215
Tilleggsavsetning	6 880	1 101
Kursreguleringsfond	526 231	-
Andre tekniske avsetninger for skadeforsikringsvirksomhete	30 345	26 811
Sum forsikringsforpliktelser i livsforsikring - kontraktsfastsatt	<u>1 056 457</u>	<u>956 810</u>

Forsikringsforpliktelser i livsforsikring - særskilt

investeringsportefølje

Premiereserve	4 266 127	3 327 175
---------------	-----------	-----------

Sum forsikringsforpliktelser brutto livsforsikring

	<u>5 322 584</u>	<u>4 283 985</u>
--	------------------	------------------

Note 13 Annen gjeld

Leverandørgjeld	10 670	8 713
Forskuddstrekk	9 666	10 350
Skyldig arbeidsgiveravgift/ finansskatt	6 696	7 497
Gjeld i forbindelse med direkte forsikring	-	5 090
Annen gjeld	15 942	2 252
Gjeld trafikkforsikringsavgift	143 250	146 165
Sum	<u>186 224</u>	<u>180 067</u>

Annen gjeld Frende Holding AS

Avsatt utbytte	-	-
----------------	---	---

Note 14 Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter

Påløpte renter	732	640
Påløpt arbeidsgiveravgift	3 555	3 123
Feriepenger	19 251	16 968
Bonus	10 502	2 762
Skyldig provisjon	20 125	19 990
Avsatt merverdiavgift	4 088	6 088
Avsetninger for forpliktelser	7 656	4 675
Sum	<u>65 910</u>	<u>54 247</u>

Noter til årsregnskapet

I tusen

Note 15 Skattekostnad

Frende Holding AS		Frende Holding, konsern			
31.12.18	31.12.19	31.12.19	31.12.18		
Årets skattekostnad fordeler seg på:					
	88	Betalbar skatt	79 551	41 940	
		For mye/ for lite avsatt skatt tidligere år	-4 636	-3 420	
	88	Sum betalbar skatt	74 916	38 520	
754	-246	Endring utsatt skattefordel	3 265	-19 040	
754	-158	Sum skattekostnad	78 181	19 480	
Beregning av årets skattegrunnlag:					
29 615	-635	Totalresultat før skatt	401 125	44 373	
		<i>Permanente forskjeller:</i>		-	
		Ikke fradragsberettigete kostnader	600	1 227	
		Realisert/ urealisert under fritaksmetoden/ konsernbidrag			
-26 600	-	skattefritt	-70 460	45 999	
-3 015	985	Endring midlertidige forskjeller	-13 060	76 161	
-	-	Årets fremførbare underskudd		-	
-0	351	Årets skattegrunnlag	318 205	167 759	
Utsatt skattefordel vedrører følgende midlertidige fordeler					
43 465	43 830	Varige driftsmidler	-16 915	-794	Etter overgang
-9 842	-10 830	Pensjonsforpliktelser	-31 751	1 112	31.12.2018
		Forskjell knyttet til overført pensjonsforpliktelse	6 997	-	31.12.18
6 997	6 997	Sikkerhetsavsetning	168 658	21 082	6 997
-	-	Avsetning tap på fordring	-10 339	8 339	189 740
-	-	Kostnadsavsetninger	-1 000	1 000	-2 000
-	-	Urealisert verdiendring rentefond	57 850	-50 479	-
-	-	Gevinst/ taps konto	26 732	6 683	7 371
-4	-	Fremførbart underskudd	-	-4	33 416
-2 848	-3 833		200 232	-13 060	-4
					187 172
712	958	Utsatt skatt forpliktelse	-50 058	3 265	-46 793
					117 541
					-29 385

Utsatt skattefordel er balanseført da det forventes inntjening i fremtidige år, eller realistisk skattetilpasning som gjør det mulig å utnytte.

Note 16 Bundne midler

Pr 31.12.19 hadde konsernet 11 863 (i tusen kroner) i bankinnskudd skattetrekk.

Noter til årsregnskapet

I tusen

Note 17 Pensjonskostnader, -midler og -forpliktelser Frende Holding, konsern

Ytelsesplan i usikrede ordninger

Selskapet har pensjonsforpliktelser overfor enkelte arbeidstakere og utbetaler førtidspensjon fra 65 til 67 år, samt alderspensjon for lønn over 12G.

Selskapet har også avtale med administrerende direktør og utbetaler førtidspensjon fra 62 til 67 år samt alderspensjon for lønn over 12G. Disse ordningene er usikrede og dekkes over selskapets drift.

Den usikrede driftsordningen omfatter totalt 9 personer

Aktuarielle beregninger

Alle pensjonsordningene er behandlet etter IAS 19R. Det vil si at estimatavvik umiddelbart amortiseres og føres mot utvidet resultat. Aktuarberegningene er utført av aktuarer i NIP.

Innskuddsbasert pensjonsordning

Selskapet har innskuddsbasert pensjonsordning for alle ansatte. Det er betalt totalt 14 533 (i tusen kroner) i innskuddspremie for 2019.

	31.12.19	31.12.18
Netto pensjonskostnad		
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	2 588	2 541
+ Netto rentekostnader	758	634
+ Avkastning på pensjonsmidler	-	-
+ Periodisert arbeidsgiveravgift/finansskatt	639	606
= Netto resultatført pensjonskostnad	3 985	3 781

	31.12.19	31.12.17
Beregnet pensjonsforpliktelse usikrede ordninger		
Pensjonsforpliktelse 01.01 (korr 01.01.17)	35 512	33 587
+ Resultatført pensjonskostnad	3 985	3 781
- Estimativvik ført mot utvidet resultat	-625	-297
Utbetalt pensjon over drift	1 583	1 559
= Netto pensjonsforpliktelse	37 289	35 512

Økonomiske forutsetninger:

	31.12.19	31.12.18
Diskonteringsrente	1,80 %	2,60 %
Årlig lønnsvekst	2,25 %	2,75 %
Årlig regulering av pensjoner under utbetaling	0,70 %	0,80 %
Årlig økning i G	2,00 %	2,50 %
Forventet avkastning på fondsmidler	1,80 %	2,60 %
Arbeidsavgift	14,10 %	14,10 %
Finansskatt	5,00 %	5,00 %

Aktuarielle forutsetninger:

Frivillig avgang medlemmer over/under 40 år	0-8 %	0-8 %
Uttakstilbøyighet AFP/ Førtidspensjonsavtale	i. a.	i. a.
Lineær opptjening		
Bransjens tariffgrunnlag utarbeidet av Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNO)	K2013/KU	K2013/KU

Noter til årsregnskapet

I tusen

Note 18 Forpliktelse utenom balansen

Konsernet har en omtvistet forpliktelse av vesentlig størrelse som ikke er registrert i balansen. Forpliktelsen er relatert mot pågående systemprosjekt, der leveranse ikke anses å motsvare fakturert beløp og det anses sannsynlig at forpliktelsen ikke er reell.

Note 19 Endring i egenkapital

Konsernets resultat per aksje

	31.12.2019	31.12.18
Konsernets resultat	322 945	24 893
Antall aksjer	6 760 000	6 760 000

Resultat per aksje (kroner) 47,77 3,68

Aksjonærenes andel av aksjekapitalen er uendret etter gjennomførte emisjoner og nedskrivning av aksjekapital.

Note 21 Inntekt på investering i datterselskap Frende Holding AS

Konsernbidrag fra datter	20 000	35 000
Utbytte fra datterselskap	-	-
	20 000	35 000

Note 22 Aksjonærer pr. 31.12.18

Frende Holding AS	Eierandel	Antall aksjer
Sparebanken Vest	39,72 %	2 684 911
Sparebanken Sør	20,19 %	1 364 844
Sparebanken Øst	13,19 %	891 491
Sparebanken Sogn & Fjordane	10,00 %	676 000
Helgeland Sparebank	7,88 %	532 365
Spareskillingsbanken	1,64 %	110 760
Haugesund Sparebank	1,55 %	104 580
Skudenes & Aakra Sparebank	1,10 %	74 529
Flekkefjord Sparebank	0,89 %	60 482
Fana Sparebank	0,83 %	56 321
Søgne & Greipstad Sparebank	0,80 %	54 173
Voss Sparebank	0,72 %	48 982
Lillesand Sparebank	0,59 %	39 771
Luster Sparebank	0,54 %	36 763
Etne Sparebank	0,36 %	24 028
		<u>6 760 000</u>

Frende Holding AS

Aksjer i datterselskaper

	Antall aksjer	Eierprosent	Bokført verdi
Aksjer i Frende Skadeforsikring AS*	5 000 000	100 %	840 000
Aksjer i Frende Livsforsikring AS	1 750 000	100 %	205 000
			<u>1 045 000</u>

*Emisjon vedtatt 05.12.2018, registrert 03.01.2019

Frende Holding konsern

I tusen

Note 23 Kapitalkrav

I Solvens II balansen verdsettes eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi.

Forsikringsforpliktelser i Solvens II balansen er beregnet til beste estimat av premie og erstatningsavsetning, i tillegg til en risikomargin som reflekterer tredjeparts kapitalkostnader ved å overta disse forpliktelsene. Beste estimat på erstatningsforpliktelse er neddiskontert kontantstrøm over forpliktelsens levetid, mens beste estimat av premieavsetningen er definert som nåverdien av ikke inntrufne skader og fremtidige omkostninger knyttet til løpende forsikringsavtaler. I disse beregningene inngår blant annet antagelser om fremtidige skadepresenter, kostnadsprosjekter og avgangsprosjekter.

Forsikringsforpliktelser i regnskapsbalansen er ikke opptjent premie som følge av periodisering av forfalt premie etter pro rata prinsippet, samt nominell erstatningsavsetning tilsvarende skadetilfeller inntruffet, men ikke oppgjort på balansetidspunktet. Premiereserver i Liv utgjør nåverdien av forsikringsforpliktelser i henhold til de enkelte forsikringsavtaler.

(i tusen)	Solvens II balanse	Solvens II balanse
	31.12.2019	31.12.2018
Eiendeler i balansen	10 254 734	8 858 082
Mer-/ mindre verdier	-783 790	-764 580
Sum eiendeler solvens II balansen	9 470 944	8 093 502
Beste estimat inkl risikomargin		
forsikringsforpliktelser forpliktelser	6 976 366	5 899 427
Utsatt skatt forpliktelser	87 487	65 753
Andre forpliktelser	912 854	760 706
Sum gjeld solvens II balansen	7 976 706	6 725 886
Fradrag forventet utbytte	-	-
Basiskapital 1	1 414 504	1 301 772
Tellende del ansvarlig lån	425 000	400 000
Annen kategori 2 kapital	79 734	65 845
Basiskapital 2	504 734	465 845
Ansvarlig kapital under Solvens II	1 919 238	1 767 617
	Solvens-kapitalkrav	Solvens-kapitalkrav
Operasjonell risiko	89 262	82 661
Markedsrisiko	554 059	475 105
Motpartsrisiko	28 693	35 244
Forsikringsrisiko	953 574	834 597
Diversifiseringseffekter	-498 220	-431 714
Risikoreducerende effekter av utsatt skatt	-87 487	-65 753
Kapitalkrav	1 039 880	930 140
Solvensmargin	185 %	190 %
Minstekapitalkrav	467 000	412 652
Margin minstekrav	323 %	335 %

Note 24 Hendelser etter balansedagen

Global Korona pandemi, i tillegg til markant oljeprisfall har medført uvanlige og unormale forhold, og økt risiko knyttet til forsikringsteknisk resultat, finansavkastning, samt gjennomføring av strategiske prosjekter og operasjonell drift. Det vises til Styrets beretning for beskrivelse av de ulike risiki, samt beregnet konsekvens.

Til generalforsamlingen i Frende Holding AS

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Frende Holding AS' årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap, endring i egenkapital og kontantstrøm for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap, endring i egenkapital og kontantstrøm for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Frende Holding AS per 31. desember 2019 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Frende Holding AS per 31. desember 2019 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.

- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Bergen, 23. mars 2020

PricewaterhouseCoopers AS

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Marius Kaland Olsen', is written over a faint, light blue grid background.

Marius Kaland Olsen
Statsautorisert revisor